

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและพื้นฐานของปัญหา

ด้วยเหตุที่WTO ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชจึงได้จัดให้มีข้อตกลงว่าด้วยเรื่องของมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงและตราสารต่างๆของWTO โดยกำหนดข้อตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชขึ้นมาเมื่อวันที่ 15 เมษายน 1994 จากที่ประชุม the Final Act of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations ได้มีความตกลงร่วมกันกำหนดให้มีข้อตกลงว่าด้วยการบังคับใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช¹ ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงแกตต์ 1994 โดยได้มีการกำหนดให้รัฐมีบทบาทในการกำหนดมาตรการสุขอนามัยต่างๆที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายหรือผลกระทบที่เป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า สุขอนามัย จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องของความปลอดภัยแก่สุขภาพและชีวิตของมนุษย์ สัตว์หรือพืช ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เนื่องจากว่า มาตรการสุขอนามัย นั้นมีความสัมพันธ์ต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์โดยตรงในฐานะที่มนุษย์เป็นผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคเนื้อสัตว์หรือพืชก็ตาม โดยที่ในการกำหนดมาตรการสุขอนามัยนั้น สามารถกระทำได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการออกมาตรการโดยการตรากฎหมายเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด กฎกระทรวง ประกาศ กระทรวง ระเบียบ ดังนั้น การศึกษาเนื้อหาในเรื่องของมาตรการด้านสุขอนามัยจึงต้องพิจารณาภายใต้ข้อตกลงSPS หรือ The Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยเรื่องมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชให้มีความชัดเจนและครอบคลุมได้ทุกกรณีนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ในการศึกษาเรื่องของมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช จึงจำต้องอาศัยการตีความขององค์การระงับข้อพิพาทของWTO ในคดีต่างๆของ WTO ประกอบกัน ซึ่งการศึกษาคำตัดสินในคดีขององค์การระงับข้อพิพาทนั้นนับว่ามีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจในข้อตกลง SPS มากยิ่งขึ้น โดยผู้เขียนเห็นว่าควรมุ่งศึกษาใน

---

¹ ต่อไปนี้ผู้เขียนจะเรียกว่า ข้อตกลง SPS

คดีฮอร์โมนในเนื้อวัว² ซึ่งเป็นคดีแรกที่มีการฟ้องร้องกันตามข้อตกลง SPS โดยถือเป็นคนตีตัวอย่างที่สำคัญที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในอาหารขึ้น ในปี 1970 ทั้งนี้เป้าหมายของข้อตกลง SPS มีขึ้นเพื่อลดความขัดแย้งกันในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยในอาหาร แต่ความซับซ้อนของมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ และการตีความบทบัญญัติในข้อตกลงดังกล่าว และ ประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคนั้นมียุ่กว้างขวาง ข้อตกลงมิได้กำหนดชัดเจนว่าจะต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงอย่างไร การพิจารณาถึงการประเมินความเสี่ยงนั้นควรตีความอย่างไร หรือประเทศสมาชิกต้องใช้หลักความเสี่ยงอย่างไรให้เป็นธรรมเพื่อไม่เป็นการกีดกันทางการค้า ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาประวัติความเป็นมา หลักการพื้นฐานต่างๆเกี่ยวกับมาตรการสุขอนามัยภายใต้ข้อตกลง SPS และควรศึกษาในรายละเอียดของเนื้อหาสำคัญของคดีพิพาทดังกล่าวดังจะได้กล่าวในบทต่อไป

อนึ่งเมื่อกล่าวถึงข้อเท็จจริงกรณีพิพาทเกี่ยวกับการห้ามใช้ฮอร์โมนในเนื้อวัวดังกล่าวที่ผ่านมาระหว่างสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นปัญหาข้อพิพาทมายาวนานเป็นสิบปีนั้น มีที่มาจากกรณีที่ผู้บริโภคของสหภาพยุโรปเกิดความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของมนุษย์อันเป็นผลกระทบจากการใช้ฮอร์โมนในการเลี้ยงสัตว์ สหภาพยุโรปมีคำสั่งห้ามใช้ฮอร์โมนในการเลี้ยงสัตว์ในช่วงปี ค.ศ.1980 และการห้ามดังกล่าวขยายรวมไปถึงห้ามนำเข้าเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมนที่มาจากสหรัฐอเมริกาในปีค.ศ.1990

เมื่อวันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 1996 สหรัฐฟ้องคดีต่อสหภาพยุโรปโดยมีประเด็นพิพาทหลัก คือ สหภาพยุโรปมีคำสั่งห้ามสหรัฐอเมริกานำเข้าเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมน oestradiol 17 β , progesterone and testosterone, trenbolone acetate (TBA), zeranol และ melengestrol acetate เพื่อเร่งการเจริญเติบโต โดยอ้างว่าเป็นเพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับอาหาร โดยที่สหรัฐอเมริกาอ้างว่าไม่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ ซึ่งมีประเด็นข้ออ้างข้อเถียงของคู่กรณี³ คือ

---

² ศักดา ธนิตกุลและพรพิมล ชินพัฒนวานิช, “ความตกลง SPS กับการส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปของไทย”, บทบัญญัติ, เล่ม 56 ตอน 2 (2543), น. 154-155.

³ Report of Appellate Body, EC Measures Concerning Meat and Meat Products (Hormones), WTO, WT/DS26/AB/R 16 January 1998, para.2, www.wto.org/wto/dispute/distab/html

1. คำฟ้องของสหรัฐอเมริกา

1.1 สหรัฐอเมริกาอ้างว่าสหภาพยุโรปใช้มาตรการสุขอนามัยพืชผิดพลาดในการแสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่าการใช้ฮอร์โมนไม่ปลอดภัย โดยสหรัฐอเมริกากล่าวอ้างว่าภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับสหภาพยุโรป

1.2 สหรัฐอเมริกาอ้างว่ามาตรการของสหภาพยุโรปไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานโคเด็กซ์อันเป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ

1.3 สหรัฐอเมริกาอ้างว่ามาตรการของสหภาพยุโรปไม่เข้าข่ายยกเว้นตามมาตรา 3.3 ของข้อตกลง SPS โดยสหรัฐอเมริกามีเป้าหมายที่จะยืนยันถึงสิทธิของผู้ส่งออกให้มีการขายโดยปราศจากการกีดกันทางการค้าที่เกิดจากมาตรการสุขอนามัยโดยไม่มีหลักการพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

1.4 สหรัฐอเมริกาอ้างว่าสหภาพยุโรปมิได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงว่าอันตรายต่อสุขภาพมนุษย์อย่างไร

1.5 สหรัฐอเมริกาอ้างว่าสหภาพยุโรปไม่สามารถให้เหตุผลต่อการห้ามใช้ฮอร์โมนในกรณีที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอจึงเป็นการใช้มาตรการสุขอนามัยก่อให้เกิดความแตกต่างตามอำเภอใจหรือไม่สมเหตุสมผลหรือเป็นการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศโดยแอบแฝง

2. คำให้การของสหภาพยุโรป

2.1 สหภาพยุโรปเห็นว่ารัฐสมาชิกไม่มีหน้าที่ต้องแสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในส่วนหนึ่งของผลกระทบจากอันตรายจากการใช้ฮอร์โมน อีกทั้งตนในฐานะประเทศผู้ออกมาตรการจะเป็นผู้ตัดสินใจเองเพื่อแสดงให้เห็นว่าการห้ามใช้ฮอร์โมนดังกล่าวเป็นมาตรการที่นำไปใช้เพื่อให้บรรลุถึงระดับความคุ้มครองของตน ดังนั้นเห็นว่าภาระการพิสูจน์เป็นของสหรัฐอเมริกา

2.2 สหภาพยุโรปอ้างถึงการอนุญาตให้รัฐสมาชิกสามารถใช้มาตรการสุขอนามัยหรือสุขอนามัยพืชที่มีผลให้ระดับความคุ้มครองสุขอนามัยหรือสุขอนามัยพืชสูงกว่าที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานมาตรฐานระหว่างประเทศ แนวทาง หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง แต่ต้องมีความเหมาะสมและมาตรฐานโคเด็กซ์มีระดับการคุ้มครองที่ต่ำกว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ฮอร์โมน สหภาพยุโรปจึงมีสิทธิตามมาตรา 3.3 ของข้อตกลง SPS ในอันที่จะเลือกมาตรการอื่นที่นอกเหนือไปจากโคเด็กซ์โดยมีข้อยกเว้น 2 ประการคือ

(1) เมื่อมาตรฐานระหว่างประเทศไม่เพียงพอ ผลิตผลหรือลำสมัยในทางวิทยาศาสตร์

(2) ไม่ว่ากรณีใดๆรัฐสมาชิกมีสิทธิใช้หรือคงไว้ซึ่งมาตรการที่มีเป้าหมายเพื่อบรรลุถึงระดับการคุ้มครองที่เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรา 5 ของข้อตกลง SPS นี้

2.3 สหภาพยุโรปอ้างว่า มาตรการสุขอนามัยของตนในคดีนี้ถูกต้องตามมาตรา XX (b) ของข้อตกลง GATT ซึ่งไม่มีผลต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกที่จะรับเอานโยบายเพื่อคุ้มครองสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ โดยสหภาพยุโรป อ้างว่ามาตรการดังกล่าวไม่ขัดต่อ GATT และข้อตกลง SPS เนื่องจากว่ามันใจในการกำหนดมาตรการนั้นแล้ว มาตรการนั้นอยู่บนพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 2.2 ของข้อตกลง SPS

2.4 สหภาพยุโรปเห็นว่าข้อตกลง SPS ตระหนักถึงสิทธิของประเทศสมาชิกที่สามารถสร้างระดับความคุ้มครองโดยกำหนดเพื่อความเหมาะสม สหภาพยุโรปอ้างว่ามาตรการสุขอนามัยดังกล่าวมีเป้าหมายที่จะบรรลุผลในระดับความคุ้มครองซึ่งมีสูงกว่าได้ถ้ามีคำแนะนำของโคเด็กซ์ และอ้างว่าคณะพิจารณาไม่มีความเชี่ยวชาญเพียงพอในการตัดสินเรื่องของระดับความคุ้มครองสุขอนามัยที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน

2.5 สหภาพยุโรปอ้างว่ามาตรการของตนอยู่บนพื้นฐานหลักการระมัดระวังล่วงหน้า และอ้างว่าสหรัฐอเมริกาล้มเหลวในการแสดงภาวะการพิสูจน์ที่จะแสดงว่ามาตรการของสหภาพยุโรปในเรื่องห้ามนำเข้าเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมนเป็นการกีดกันทางการค้ามากกว่าที่สหภาพยุโรปได้กำหนดระดับความคุ้มครองสุขอนามัยในระดับที่เหมาะสม สหภาพยุโรปอ้างว่ามาตรการนั้นได้รับการปรับใช้อย่างเดียวกันในสัตว์ต่างๆและเนื้อสัตว์ที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมนเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคในตลาดสหภาพยุโรป จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติหรือกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ

3. คำตัดสินของคณะพิจารณา (Panel)⁴

3.1 ในประเด็นที่ว่าข้อตกลง SPS ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1995 จะนำมาปรับใช้ย้อนหลังกับมาตรการสุขอนามัยห้ามนำเข้าเนื้อวัวของสหภาพยุโรปซึ่งห้ามนำเข้ามาตั้งแต่ปี 1987 ได้หรือไม่ เนื่องจากคดีนี้เป็นกรณีเกี่ยวกับการค้าในสินค้า ข้อพิพาทนี้จึงตกอยู่ภายใต้ข้อตกลงแกตต์ 1994 คณะพิจารณานำหลักการตีความตามสนธิสัญญาในอนุสัญญากรุงเวียนนา มาตรา 31 มาใช้ ที่ระบุว่า สนธิสัญญานั้นต้องตีความด้วยความสุจริตตามความหมายธรรมดาของคำ ตามบริบทและตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในสนธิสัญญานั้น ซึ่งสรุปได้ว่าไม่มีเงื่อนไขที่ปรากฏในข้อตกลง SPS ที่ระบุว่าจะต้องมีการละเมิดบทบัญญัติของข้อตกลงแกตต์ 1994 เสียก่อน จึงจะนำมาใช้ข้อตกลง SPS ได้ คณะพิจารณาจึงเห็นว่าควรใช้ข้อตกลง SPS ตัดสินข้อพิพาทนี้ก่อน เพราะถ้าหากใช้ข้อตกลงแกตต์ 1994 มาพิจารณาข้อพิพาทก่อน คณะพิจารณาก็ต้องกลับไปใช้ข้อตกลง SPS พิจารณาต่อ เนื่องจากว่าเมื่อมีการละเมิดข้อตกลงแกตต์ 1994

3.2 คณะพิจารณาเห็นว่าคณะพิจารณาได้พิจารณาโดยอาศัยบทบัญญัติที่ระบุถึงภาระการพิสูจน์ที่กำหนดในข้อตกลงและกระบวนการทางกฎหมายส่วนใหญ่ ซึ่งกำหนดให้ภาระการพิสูจน์เบื้องต้นตกแก่คู่กรณีฝ่ายผู้ร้องขอที่จะต้องพิสูจน์ในเบื้องต้นว่าคดีมีมูล (prima facie) นั่นคือ การพิสูจน์ว่ามาตรการของสหภาพยุโรปไม่สอดคล้องกับข้อตกลงนี้ จึงตกเป็นหน้าที่ของสหรัฐอเมริกาที่จะต้องแสดงให้เห็นในประเด็นนี้ เมื่อมีการพิสูจน์ตามนั้นแล้วภาระการพิสูจน์ก็จะตกแก่สหภาพยุโรป ในการทำหน้าที่พิสูจน์หักล้างข้อกล่าวหาว่ามาตรการของสหภาพยุโรปไม่สอดคล้องกับข้อตกลง SPS ดังกล่าว

3.3 มาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปขัดต่อมาตรา 3 ของข้อตกลง SPS ซึ่งอยู่ในเรื่องหลักความกลมกลืน โดยคณะพิจารณาเห็นว่าโคเด็กซ์มีมาตรฐานเกี่ยวกับการตกค้างของฮอร์โมนที่ใช้กระตุ้นการเจริญเติบโตถึงห้าชนิด ซึ่งมาตรการห้ามนำเข้าของสหภาพยุโรปแตกต่างจากมาตรฐานของโคเด็กซ์ ดังนั้นมาตรการของสหภาพยุโรปจึงไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานสากลของโคเด็กซ์ตามวัตถุประสงค์ของมาตรา 3.1 อันแสดงถึงมาตรการของสหภาพยุโรปไม่อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงระดับการคุ้มครองที่สูงกว่าและการประเมินความเสี่ยงไม่ถูกต้องตามมาตรา 3.3 ของข้อตกลง SPS

⁴ Ibid.

3.4 คณะพิจารณาเห็นว่า การห้ามของสหภาพยุโรปไม่อยู่บนพื้นฐานการประเมินความเสี่ยง และขัดต่อมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS ดังนั้น ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ของสหภาพยุโรปไม่ได้สนับสนุนคำสั่งที่ห้ามนำเข้าเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมน

3.5 คณะพิจารณาเห็นว่า มาตรการสหภาพยุโรปขัดต่อมาตรา 5.5 ของข้อตกลง SPS เนื่องจากระดับการคุ้มครองที่ในเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมนนั้นสูงกว่าที่ร้องขอในสถานการณ์ที่สามารถเปรียบเทียบได้ อันเป็นความแตกต่างที่เป็นไปตามอำเภอใจหรือไม่สมเหตุสมผล และเป็นก่อนผลเป็นการเลือกปฏิบัติหรือ กีดกันทางการค้าโดยแอบแฝงเมื่อเปรียบเทียบในรายละเอียดของความแตกต่างในการห้ามใช้ฮอร์โมนในเนื้อวัว สหภาพยุโรปยินยอมระดับการใช้ฮอร์โมนธรรมชาติที่สูงกว่า รวมทั้งการใช้ฮอร์โมนชนิดเดียวกันเพื่อการรักษาโรคและเพื่อใช้ในการจัดการกลุ่มวัวที่เลี้ยง และการฮอร์โมนอื่นๆ ใช้เพื่อเร่งการเติบโตเช่น สาร anti-microbials carbadox และ olaquinox หรือที่เรียกว่า carcinogenic ในการผลิตสินค้าประเภทเนื้อหมู มาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปที่ใช้อยู่ นั้นจึงไม่สอดคล้องกับข้อตกลง SPS เพราะสหภาพยุโรปยังคงยอมให้มีการใช้สารเคมีตัวอื่นที่มีผลอย่างเดียวกันกับการใช้ฮอร์โมนกับเนื้อหมู (Swine) ซึ่งก็มีระดับความเสี่ยงเช่นเดียวกัน

3.6 สหภาพยุโรปไม่ได้ร้องขอตามมาตรา 5.7 ของข้อตกลง SPS ซึ่งยินยอมให้ใช้มาตรการตามหลักระมัดระวังล่วงหน้าที่น่ามาใช้เป็นหลักชั่วคราว แต่ใช้หลักระมัดระวังล่วงหน้าในหลักทั่วไปมากกว่า คณะพิจารณาเห็นว่า การร้องขอในหลักระมัดระวังล่วงหน้าไม่ได้ยกเว้นให้อยู่เหนือหน้าที่ของประเทศสมาชิกที่อยู่ภายใต้ข้อตกลง SPS ดังนั้น มาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรป ก่อให้เกิดความแตกต่างอันเป็นไปตามอำเภอใจหรือไม่ถูกต้องในระดับความคุ้มครองสุขอนามัยที่เห็นว่าเหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน อันแสดงถึงความไม่สอดคล้องกับความประสงค์ที่กำหนดไว้ใน 5.5 ของข้อตกลง SPS

3.7 คณะพิจารณาสรุปว่า มาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปเป็นมาตรการตามอำเภอใจ ไม่มีเหตุผลอธิบายได้ และเลือกปฏิบัติ โดยที่มาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปที่ใช้อยู่ นั้นไม่มีการประเมินความเสี่ยง โดยคณะพิจารณาขอให้คำแนะนำให้องค์การระงับข้อพิพาทเรียกร้องให้สหภาพ ยุโรป นำมาตรการที่พิพาทไปใช้ในทางที่เป็นไปตามที่ข้อตกลง SPS กำหนดไว้ในเรื่องของการบังคับใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

4. คำตัดสินขององค์กรอุทธรณ์ (Appellate Body)⁵

4.1 องค์กรอุทธรณ์เห็นด้วยกับคณะพิจารณาว่าข้อตกลง SPS จะใช้กับสถานการณ์หรือมาตรการที่ไม่ได้หยุดลงก่อนวันที่ข้อตกลง SPS มีผลใช้บังคับ ฉะนั้นข้อตกลงนี้จึงใช้กับมาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปได้

4.2 ในประเด็นภาวะการพิสูจน์ องค์กรอุทธรณ์เห็นว่า โดยตัวของบทบัญญัติเองไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นภาวะการพิสูจน์ว่าตกอยู่แก่ฝ่ายสหภาพยุโรปผู้ถูกฟ้อง ซึ่งการกำหนดข้อยกเว้นนี้จะถูกตีความให้อยู่ในความครอบคลุมของบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งการพิสูจน์จะตกเป็นภาระของฝ่ายผู้ฟ้องตามหลักผู้กล่าวอ้างต้องมีหน้าที่เป็นผู้นำสืบ

4.3 องค์กรอุทธรณ์สรุปความเห็นโดยคำนึงถึงเป้าหมายของข้อตกลง SPS ที่ความแน่นอนในมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชทั้งหมด เกี่ยวข้องกับข้อตกลง SPS Agreement และกรณีของสิทธิที่จะกำหนดระดับความคุ้มครองใน WTO ข้อตกลง SPS Agreement มุ่งหมายให้แต่ละประเทศสมาชิกหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจหรือไม่สมเหตุสมผลในระดับที่แสดงว่าเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยองค์กรอุทธรณ์เห็นว่าการยอมรับให้ใช้ฮอร์โมนของสหภาพยุโรปเพื่อปกป้องเชื้อโรคในเนื้อหมูและการห้ามใช้ฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในเนื้อวัวทำให้เกิดความแตกต่างโดยไม่สมเหตุสมผลอย่างไม่ถูกต้อง

4.4 องค์กรอุทธรณ์มีความเห็นยืนตามคำตัดสินของคณะพิจารณาในประเด็นสำคัญส่วนใหญ่ โดยเฉพาะประเด็นที่ว่า มาตรการของสหภาพยุโรปขัดกับมาตรา 5 ของข้อตกลง SPS องค์กรอุทธรณ์กลับคำตัดสินของคณะพิจารณาในประเด็นเรื่องภาวะการพิสูจน์โดยสรุปว่ารัฐที่ฟ้องคดีต้องแสดงหลักฐานและตั้งข้ออ้างทางกฎหมายที่เพียงพอว่ามาตรการสุขอนามัยของสหภาพยุโรปขัดกับบทบัญญัติของข้อตกลง SPS ข้อใดบ้าง ตามที่คณะพิจารณาได้ตัดสินชี้ไว้ ส่วนข้อต่อสู้ของสหภาพยุโรปว่าด้วยหลักความระมัดระวังล่วงหน้ายินยอมให้สหภาพยุโรปตั้งมาตรการสุขอนามัยได้ หากมีเหตุผลวิทยาศาสตร์สนับสนุนเพียงพอ และมาตรการดังกล่าวยอมชอบด้วยข้อตกลง SPS

---

⁵ Appellate Body Report, EC Measures Concerning Meat and Meat Products (Hormones) ,WTO,WT/DS26/AB/R, WT/DS48/AB/R 16 January 1998, www.wto.org/wto/dispute/distab/html : INTERNET

4.5 องค์การอุทธรณ์เห็นด้วยกับข้อต่อสู้ของสหภาพยุโรปว่าหลักความระมัดระวังล่วงหน้านั้นปรากฏอยู่ในบทบัญญัติมาตรา 5.7 และมาตรา 3.3 ของข้อตกลง SPS โดยเห็นด้วยกับคณะพิจารณาในประเด็นที่ว่า ไม่ว่าจะสถานะทางกฎหมายของหลักความระมัดระวังจะเป็นเช่นไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา 5.7 และมาตรา 3.3 ของข้อตกลง SPS ว่าด้วยการประเมินความเสี่ยงย่อมอยู่เหนือกว่าหลักความระมัดระวังล่วงหน้า ในกรณีนี้การห้ามการนำเข้าเนื้อวัวที่เลี้ยงด้วยฮอร์โมนของสหภาพยุโรปขาดการประเมินความเสี่ยงที่ระบุไว้ตามมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS องค์การอุทธรณ์สรุปว่า การห้ามนำเข้าเนื้อวัวของสหภาพยุโรปขัดกับบทบัญญัติตามข้อตกลง SPS คือบรรดาหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ รวมถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นว่าบรรดาฮอร์โมนกระตุ้นการเจริญเติบโตของวัวที่ตกเตียงกันในคดีนี้ล้วนแต่ปลอดภัยหากใช้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และ สหภาพยุโรปขาดการประเมินความเสี่ยงที่ระบุไว้ตามมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS

4.6 องค์การอุทธรณ์เห็นด้วยกับความเห็นของคณะพิจารณาที่ว่ามาตรการของสหภาพยุโรปสะท้อนถึงระดับความคุ้มครองที่สูงกว่ามาตรฐานระหว่างประเทศ และการประเมินความเสี่ยงไม่ถูกต้อง ขัดต่อมาตรา 3 ของข้อตกลง SPS

4.7 องค์การอุทธรณ์มีความเห็นพ้องยื่นตามความเห็นของคณะพิจารณาในมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS ที่ว่าไม่มีความสัมพันธ์ที่มีเหตุผลระหว่างมาตรการและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่กล่าวถึงฮอร์โมนห้าชนิด และเห็นว่าไม่มีการประเมินความเสี่ยงสำหรับฮอร์โมนทั้งหมด

4.8 องค์การอุทธรณ์กลับคำตัดสินของคณะพิจารณาในมาตรา 5.5 ของข้อตกลง SPS โดยองค์การอุทธรณ์พิจารณาเห็นว่ามีความแตกต่างที่แท้จริงระหว่างฮอร์โมนที่เสริมและฮอร์โมนตามธรรมชาติในเนื้อวัวและอาหารอื่น และที่ใช้ฮอร์โมนควบคุมเพื่อการรักษาโรค แม้ว่าองค์การอุทธรณ์เห็นด้วยกับความแตกต่างระหว่างการห้ามใช้ฮอร์โมนในเนื้อวัวและการใช้ฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในหมู่นั้นเป็นการกระทำตามอำเภอใจ และเห็นว่าสิ่งนี้เป็นผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือเป็นการกีดกันทางการค้าโดยแอบแฝง

4.9 องค์การอุทธรณ์กลับความเห็นของคณะพิจารณาในการอธิบายในข้อตกลง SPS ในเรื่องภาระการพิสูจน์ของประเทศสมาชิกที่กำหนดมาตรการสุขอนามัย และกลับความเห็นในข้อสรุปของคณะพิจารณาที่ว่ามาตรการของสมาชิกไม่อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศตามมาตรา 3.1 ความเห็นสำคัญอยู่ที่ว่าประเทศสมาชิกต้องแสดงว่ามาตรการสุขอนามัยของ

สอดคล้องตามมาตรา 3.3 สรุปว่าคณะพิจารณาใช้มาตรฐานที่เหมาะสมในข้อทบทวนภายใต้ ข้อตกลง SPS

4.10 องค์การอุทธรณ์ยื่นตามข้อสรุปของคณะพิจารณาบางส่วนที่ว่าหลักระมัดระวังล่วงหน้าไม่อยู่เหนือถ้อยคำที่ชัดเจนตามมาตรา 5.1 และ 5.2 ของข้อตกลง SPS และ หลักระมัดระวังล่วงหน้าเป็นส่วนหนึ่งด้วย ตามมาตรา 5.7 ของข้อตกลง SPS โดยองค์การอุทธรณ์เห็นตามความเห็นของคณะพิจารณาที่ว่าข้อตกลง SPS โดยเฉพาะมาตรา 5.1 และมาตรา 5.5 ของข้อตกลง SPS ใช้กับมาตรการที่ออกมาก่อนมีการบังคับใช้ข้อตกลง WTO แต่ยังคงใช้บังคับได้ องค์การอุทธรณ์เห็นด้วยกับคณะพิจารณาที่ว่ามาตรา 5.1 เป็นการชี้เฉพาะของหน้าที่ทั่วไปตาม มาตรา 2.2 ของข้อตกลง SPS และเห็นว่ามาตรา 2.2 และมาตรา 5.1 ควรอ่านด้วยกันและ มาตรา 2.2 มีความหมายร่วมกันกับมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS โดยองค์การอุทธรณ์กลับความเห็นของคณะพิจารณาที่ว่าถ้อยคำที่ว่า อยู่บนพื้นฐาน ที่ใช้ในมาตรา 5.1 ของข้อตกลง SPS อันเกี่ยวกับความประสงค์เกี่ยวกับกระบวนการอย่างต่ำที่สุด ที่กำหนดไว้ในมาตรการสุขอนามัย เสนอหลักฐานที่พิจารณาเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงตามปกติ เมื่อกำหนดหรือคงไว้ซึ่ง มาตรการนั้น

4.11 องค์การอุทธรณ์เสนอแนะให้องค์การระงับข้อพิพาทเรียกร้องให้สหภาพยุโรปนำ มาตรการ SPS แก้ไขมาตรการสุขอนามัยให้เป็นไปตามรายงานขององค์การอุทธรณ์ เพื่อให้ สหภาพยุโรปปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามที่กำหนดไว้ภายใต้ข้อตกลง SPS

2.ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษากฎเกณฑ์และหลักการที่สำคัญของข้อตกลง SPS (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) และศึกษาปัญหาในคดีฮอร์โมน เนื้อสัตว์ (European Communities Measures Concerning Meat and Meat Products (Hormones) Case)

3.วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาที่มาของแนวคิดในการกำหนดมาตรการสุขอนามัยและความเป็นมาของมาตรการสุขอนามัยภายใต้ข้อตกลง SPS
2. เพื่อศึกษามาตรการสุขอนามัยในฐานะที่เป็นข้อยกเว้นของหลักการเปิดเสรีทางการค้าและศึกษาข้อยกเว้นของหลักการเปิดเสรีทางการค้า
3. เพื่อศึกษาหลักการ กฎเกณฑ์ของมาตรการสุขอนามัย ขอบเขตในการกำหนดมาตรการสุขอนามัยภายใต้ข้อตกลง SPS และศึกษาวิธีการระงับข้อพิพาทภายใต้ข้อตกลง SPS
4. เพื่อศึกษาการตีความและการบังคับใช้ข้อตกลง SPS จากข้อพิพาทในคดีฮอร์โมนเนื้อสัตว์ (European Communities Measure Concerning Meat and Meat Products (Hormones) Case)

4.วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษานั้นได้ศึกษาจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความต่างๆ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลสารสนเทศ สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยอาศัยข้อตกลงว่าด้วยการใช้บังคับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช